נזרקה בו יאפיקורסות דהוה ליה למימר תינח

תורה שבכתב תורה שבעל פה מאי מיד

ויהרגו ידי אלעזר בן פועירהי ויהרגו ותוצץ הרעה על ידי אלעזר ב

כל חכמי ישראל והיה העולם משתומם עד

שבא שמעון בן שמח והחזיר את התורה

מכחשי ליה בי תרי הא לאו הכי מהימן ורבא לעולם תרי ותרי יוכדאמר רב אחא בר ירב מניומי בעדי הזמה

מזבח הלי ב: מזבח הלי ב: צא ג מיי פכ"ד מהלי אישות

טוש"ע אה"ע סימן קעח סעיף

צב ד מיי שם הלכה יו סמג

קטו סעיף ז וסימן קעח סעיף

גליון חש"ם

תום' ד"ה הקם וכו' ומפרש

ר"ת. עי׳ יומא סט ע״א חד״ה

תום' ר"י הזקן

לידע דודאי (מותר) [אסור]

דלאו גזלנא. דנאמן כשאר עד

אחד. אלמא אפילו בעד אחד

אווו. אכמא אפילו בעו אווו הואיל ושתק אסורה. כבי תרי. אפקה ותן לה כתובתה ולצאת

ידי שמים קאמר. ומסתברא

מהימן ליה כבי תרי אם בא לצאת ידי שמים חייב

ספק, דאע"ג דמאמין בדבריו

לאו מילתא ברירא היא לגביה

סהדא וחד סהדא הכא לאו סהדא זווו סוווא וב... כלום הוא. אלא הואיל ומהימן ליה הויא לה הך אתתא

ליה הויא לה הך אתתא ליה כחתיכה ספק של לגביה כחתיכה ספק של

חלב או של שומן כל היכא

פי״ח דאיסורי ביאה ה״ז יוציא

כדי לצאת מידי ספק. ע״כ. איכא מ״ד דהואיל ומשום שסומך דעתו בדבריו הויא

לה הד אחחא לגריה כחחיכה

אי בתר הכי נהפכה דעתו ולא

א בון ווכ מוככוו כון א מהימן ליה אפילו לא נתן אמתלא וטעם מפני מה אינו

מאמינו עתה אפילו הכי הואיל ואינו מאמינו עתה אם לא

דהשתא איתברר ליה דלאו

חתיכה דאיסורא היא לגביה.

כי היכי דחתיכה דאיסורא ספק חלב ספק שומן דאסירא

ליה מספק אי בתר הכי אתברר ליה דהויא שומן ודאי שריא ליה מכי אתברר ליה

היתרא. ואיכא מ״ד דהואיל

ימהימן ליה הוי ספק שאינו מתברר אע"פ שיהפך דעתו

דלא מהימז ליה. ומסתברא

אנפשיה חתיכא דאיסורא שאסור, ה"מ היכא דליכא

איסורא מותר. של פרושים. של חכמי ישראל כלומר

אעשה. לידע אם כן הוא.

הקם. תן ציץ הקדש על מצחך שיעמדו על רגליהם

לפי שהשם כתוב בו והם יגלו

לבן שאומרים (לכך מיחה

בו) [למחות בך מהיות כהן],

ובגדי כהונה ניתנו ליהנות

שלא בשעת עבודה. שהיו

שנשבית אמו בהר המודיעים.

כרך של חשמונאי ונשאה

אביו ושבויה פסולה לכהונה אביו ושבויה פסולה לכהונה ונמצא שהוא חלל. היכי דמי.

דקאמר דלא נמצא והחזיקוהו

יקאנו. סמוך אהני. פיר״ש בכשרות. סמוך אהני. פיר״ש ואי אמרת אוקים תרי להדי

תרי ואוקים אתתא אחזקה, ה"מ אי איתא קמן והיתה באה לב"ד להתירה שאומרת

לא נשביתי להתירה. אבל זה

בעד אחד שאמר לו

בה. היא היא.

הל' יח סמג עשין מח

םם טוש"ע אה"ע סימן

םו.

ל) בכורות מא. זבחים ע: יו) בטורות נווג ובנוים ע. [תוספתא דב"ק פ"ד ה"ח], ב) ["נאמן" ליתא בכת"י ודפו"ר, ונוסף ע"פ רש"ל ועי" רש"ש], ג) ס"א דאכל [רש"ל וכ"ה בכמ"ץ, ד) [ב"ק לח.], ה) ובכת"י ודפו"ר אביי אמר ס) [פכנו אין פר ל מפיי מנו. היא היא, ולפנינו מוגה ע"פ הרש"ל, ע"ש, ובפני יהושע], 1) גיטין ב: ג. סד. [יבמות פח.], 1) [בכח"י נוסף אמר אביי ואימימא רנב"י], **ח**) [בכח"י ודפו"ר מינות. ועי' ברכות כט ע"א ותוס' יומא סט ע"א ד"ה בגדין, ט) [בכת"י נוסף: וע"י יהודה בן גדידה], י) יבמות לד. כריתות כד., ל) ["רב" ליתא בכת"י, והוא ט"ס. סדה"ד], ל) [ברש"י שברי"ף מהו לאסור עליו. ותיבת "העד" ליתא], מ) ל"ל את לבם למחות בך מהיות כהן. ס"ח ח"מ [וכ"ה ברש"י שבע"י], () [ברש"י

ברט"י שבע"ין, ט [כיש שבע"י נוסף: כחיבות התלותן, ס) [בדפו"ר וברט"י שבע"י נוסף ד"ה מוקה בו מינות, שכפר בתורה שבעל פה:], שלפו למורה מבע"י נוסף: למחה לשון וכו'], כ [בסנהדרין ק לשון וכו'], כ [בסנהדרין ק ע"ב], ל) [ברכות מח ע"ח], ק) [פוטה מו ע"א], ר) ס"א אי הואי איהי קמן. ח"מ [וכ"ה בדפ"ר], ש) [ל"ל דהיה, רש"ש ע"ש], ס) [בדפו"ר: אמרי, וג"ל אמרינן], ס) [ועי מוס׳ סוטה ג: ד"ה מ"ל], כ) [בדפו"ר: אי, ול"ל אמרינן], ג) [וביתר ביאור כתבו בכתובות כו: ד"ה אנן] [ובב"ב לב. ד"ה אנן],

## מוסף רש"י

ושנעבדה בו עבירה. שנרבט, ושהמיה. לדס, על פי עד אחד. שלין ללל עד לחד ברביעה ובנגיחה, או על פי הבעלים. שלין שם עד אלא בעלים אמרו, דאי הוו ב' עדים בדבר הוי בסקילה, ואפילו בהנאה מימסר (בכודות מא. וכעי"ז זבחים עא.). הכא נמי בעדי הזמה. שהלחרונים נמי בעדי הזמה. הזימו את הראשונים ואמרו עמנו הייתם. דרחמנא הימנינהו השופטים היטב והנה עד שקר, ומוקמינן ליה בעמנו הייתס במסכת מכות (יבחות צד.).

## מוסף תוספות

א. אפי׳ אם בעל היין מכחישו כיון שהוא עדיין שומר הוי שפיר בידו. מרדכי. ב. לפנינו: אמר אביי נאמז. ג. הא בהדיא לא מהימן אטומאה בלא קינוי וסתירה דאתיא דבר דבר מממון. תוס' הרל"ש. ועי' מהרש"ל. ד. שם נג"ל: מוקי לה אביי. ה. במכחישו או באומר איני יודע. תוס' הרח"ש. 1. ורבא מוקי לה בדשתק נמי. שת ז דהא ררא מודה רכולהו דשתיקה כהודאה ומ״ש הכא דהא מודה שזינתה. מוס' סרמ"ש, ח. דשתיקתו לא עבדא ליה הודאה גמורה אלא דאמרי׳ שראה רגלים לדבר שהוא כדברי העד ולפיכך שתק הילכך ע״י רגלים לדבר ועדות העד הוא דאסרינן . בשאר איסורים ולענין אכילת חלב נמי מביא קרבן אכל לדבר שבערוה לא אסרינן . ברגלים לדבר כי האי דלא בוגלים לובו כי האי ולא האמינה תורה ע"א באיסור ערוה אלא בקינא לה ונסתרה ערוה אלא בקינה אינה לדבר תחילה דאיכא רגלים לדבר טובא וכו'. שס. ט. דאפי' בעזרה אסור לכתחילה ללוכשן שלא לצורך עבודה. מוס' יומל סט. י. אע"ג דאצטריך תמיד שלא יסיח

הודאה היא: חזי ליה בימי טומאסו. ולא איכפת ליה ולאו הודאה

אלא לאו בעד אחד. העיד על השבויה ובאו שנים והכחישוהו: דרב אחא בר מניומי. בעלמא: שפחה הכניםו מחסיה. הכניסו להם שפחה

שורך נרבע. ואסור להקרבה. אבל לסוקלו תרי בעינן דאמר מר (ב"ק דף מד.) כמיתת הבעלים כך מיתת השור: וסנה סונה. לענין פסולי קרבן בזבחים ובבכורות: ולריכה. לאשמועינן בכולהו דשתיקתו

מובח קיימי. ולא איכפת ליה להכחישו והודאה מיהא לא הויא ומותר להקרבה לריכה: השתו זינתה בעד החד. כלומר אמר לו עד אחד אשתך זינתה והוא שותה מהו 0 ליאסר העד עליו: ולא הוה אתי. ההוא סמיא לעת הקבוע לו לפני שמואל: שדר. שמואל שליח בתריה שימהרנו לבה: מחי לאו אי מהימן לך. האי עד כשאר עד אחד דידעת ביה שאינו מפסולי עדות דלאו גולנא הוא: אפקה. הואיל ולא הכחישתו: ינאי המלך. מן הכהנים של חשמונאים הוה: לכוחלים. שם מדינה שבמדבר: מלוחים. ירקות הם ושמן קקולי בלשון ארמי כמו הקוטפים מלוח עלי שיח (איוב ל): כשהיו עסוקים בבנין. בית שני שבחו מן הגולה והיו עניים והיו מוליחין הולחות במלחכה אף אנו נחכל מלוחין להיות זכר לעוני אבותינו ולהודות לפני הקדוש ב״ה שהצליחנו והעשירנו: לכן של פרושים עליך. שונאיך הם ואין שמחים בהללחתך: ומה אעשה. לידע שכן הוא: הקם להם בלין שבין עיניך. תן לין הקדש על מצחך ויעמדו על רגליהם לפי שהשם כתוב בו והם יגלו מי את לבם. ואע"ג דלאו שעת עבודה כדאמר בפ"ב (לעיל נד.) בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהס: שהיו אומרים אמו נשבית מן המודיעים. לכך מיחו בו גדולה וקרא לכל חכמי ישראל אמר להם שהיו הפרושים אומרים עליו אמו אבותינו היו אוכלים מלוחים בזמן שהיו נשבית במודיעים כרך של בית חשמונאי היה ושבויה פסולה לכהונה עסוקים בבנין בית המקדש אף אנו נאכל ונשאה אביו ונמצא חלל: ויבדלו חכמי מלוחים זכר לאבותינו והעלו מלוחים על ישראל בועם. שכעם המלך עליהם: שולחנות של זהב ואכלו והיה שם אחר איש כך הוא דינו. לסבול חרפתו: וכך לץ לב רע ובליעל ואלעזר בן פועירה שמו הוא דינך. בתמיה שלא תנקם מהם: ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך ינאי המלך לבם של פרושים עליך ומה אעשה הקם להם בציץ שבין עיניך הקים להם בציץ רומסס. הרגם: מה תהא עליה. שמא תשתכח אמר ליה הרי ס"ת כרוכה ומונחת ובתוכהי המלות ולא שבין עיניו היה שם זקן אחר ויהודה בן גדידיה ישתכחו:ם) ותולך הרעה. שי לשון וילך ליך ויגמול שקדים (במדבר יז). ל"א בערה שמו ויאמר יהודה בן גדידיה לינאי המלד לשון נוללים (יחוקאל א) כנילון המבעיר ינאי המלך רב לך כתר מלכות הנח כתר גחלת ₪: שמעון כן שטח. אחי אשתו כהונה לזרעו של אהרן שהיו אומרים אמו סיה ט והחביאתוש: היכי דמי. ויבוקש נשבית במודיעים ויבוקש הדבר ולא נמצא הדבר ולא נמלא דמשמע שהחזיקוהו ויבדלו חכמי ישראל בזעם ויאמר אלעזר בן בחזקת כשרות: סמוך אהני. דאמרי פועירה לִינאי המלך ינאי המלך הדיום אשתבאי והיכי קאמר ולא מלאו. ואי שבישראל כך הוא דינו ואתה מלך וכהן גדול אמרת אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי איתתא אחזקתה ה"מ י) אי היא קמן כך הוא דינך ומה אעשה אם אתה שומע והיתה באה לב"ד להתירה אבל בנה לעצתי רומסם ותורה מה תהא עליה הרי זה הנדון אין לו חוקה דכשרות שהרי כרוכה וִמונחת בקרן זוית כל הרוצה ללמוד מעידים על תחילת לידתו בפסול: יבוא וילמוד אמרי רב נחמן בר יצחק מיד

היא ומותרים לטהורים: לאו לגבי אשורך נרבע והלה שותק נאמן ותנא תונא יושנעבדה בו עבירה ושהמית על פי עד אחר או ע"פ הבעלים ינאמן האי ע"פ עד אחר היכי דמי אי דקא מודו בעלים היינו ע"פ הבעלים אלא לאו דשתיק וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא אי לאו דקים ליה בנפשיה ידעבר חולין בעזרה לא הוה מייתי אבל נממאו מהרותוֹך מימר אמרינן האי דשתיק דסבר חזי ליה בימי מומאתו ואי אשמעינן הא משום דקא מפסיד ליה בימי מהרתו אבל שורו נרבע מימר אמר "כל השוורים לאו לגבי מזבח קיימי צריכא איבעיא להו אשתו זינתה בעד אחד ושותק מהו ∞אמר אביי נאמן רבא אמר יאינו נאמן הוי דבר שבערוה ואין דבר ישבערוה פחות משנים אמר אביי מנא אמינא לה דההוא סמיא דהוה מסדר מתנייתא קמיה דמר שמואל יומא חד נגה ליה ולא הוה קאתי שדר שליחא אבתריה אראזיל שליח בחדא אורחא אתא איהו בחדא כי אתא שליח אמר אשתו זינתה אתא לקמיה דמר שמואל א"ל אי מהימן לך זיל אפקה ואי לא לא תפיק מאי לאו אי מהימן עלך דלאו גזלנא הוא ורבא יאי מהימן לך כבי תרי זיל אפקה ואי לא לא תפקה ואמר אביי מנא אמינא לה דתניא מעשה בינאי המלך שהלך לכוחלית שבמדבר וכיבש שם ששים כרכים ובחזרתו היה שמח שמחה

מנסך יינך בא ואראך האיסור בהא ודאי יש לחוש לדבריו ולבדוק כדאמר לקמן (עמוד ב) גבי בעל מום דמלי אמר ליה שלח ואחוי וכשאדם עושה חבירו שליח לשמור יינו או להביא מן המרתף נאמן א ש דהיינו בידו ומהימן עליה כבי תרי כשסומך עליו והא דבעינן שותק

היינו דוקא דלא עשאו שליח: אבר אביי היא היא ב. מימה והא ים אמרת המקדש בעד א' אין חוששין לקידושיו דאין דבר שבערוה פחות משנים וי"ל דהתם אפשר כיון דלא קדשה בפני עדים המעות מתנה אבל הכא הביאה אוסרת בין בעדים בין שלא בעדים ואין אנו לריכין אלא שידע הבעל האמת מיהו קשה דמשמע הכא עד אחד נאמן ובמסכת סוטה (דף ג:) משמע דאין האשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קינוי וסתירה ג משמע דבעינן עדים ויש לומר דהתם מייריד באינו שותקה אבל

בשותק בעד אחד מהימן וא: רבא אמר כו'. וח״ת כיון דשותק

ושתיקה כהודאה דמיאי למה לא תאסר עליו וכי לא יוכל לעשותה עליו חתיכה דאיסורא וי"ל דקסבר רבא דטעמא דשותק מהימן לאו משום דשתיקה כהודאה דמיא אלא משום דאיכא רגלים לדבר מהימני ליה וכיון שאין האיסור מכח עדות הבעל אלא מכח עדות העד לא מהימני׳ ליה דעד אחד אינו נאמן בדבר שבערוה: הקם להם כציץ שכין עיניך.

פירש בקונטרס ואע"ג דלאו שעת עבודה היא הא אמרינן לעיל (דף נד.) דבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן וקשה דחדרבה משמע מהתם דמיד שהיו יכולין להפשיטן שהיו זקוקין להפשיטן מדקאמר לא ניתנה תורה למלאכי השרת משמע בשלא לצורך אסיראט °ומפרש רבינו מם דדוקא ליך משום דכתיב בו (שמות כח) והיה על מלחו תמיד משמע דמותר שלא בשעת עבודה' אבל בשאר בגדים לא וינאי היה כהן מזרע בית חשמונאי:

**מאי** חזית דסמכת אהני סמוך אהני. דאישתבאי והיכי קאמר גמרא ולא נמלא הקשה בקונט׳ אדרבה אוקי תרי בהדי תרי ואוקי אם ינאי בחוקת כשרות כדאמרינן גבי כהן בפרק [האשה שנתארמלה] (כתובות דף כו:) ותירך ה"מ אי הואי איהי קמן והיתה באה לב"ד להתירה דהתם אית לה חזקה דכשרות אבל בנה זה הנדון לפנינו אין לו חזקת כשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו בפסול שאומרים שאמו נשבית קודם שנולד וא"ת מ"מ תיהני ליה חזקה דאימיה שהיתה בחזקת כשרות דהא אמרינן בפרק קמא דכתובות (דף יג.) לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה ב וי״לל דלא ט אמר אוקי תרי בהדי תרי אלא בתרומה דרבנו ותרי ותרי ספיקא דרבנן ובהא לא החמירו אבל ביוחסין דאיכא איסורא דאורייתא החמירו ואסורה היא מדרבנן ב:

הכא נמי בעדי הזמה ואיבעית אימא כדרבי יצחק דאמר רבי יצחק שפחה הכניסו תחתיה אמר רבא הנידון לפנינו אין לו חזקה מנא דכשרות, שהרי מעידין על תחלת לידתו בפסול. ע"כ. ובפ' האשה שנתארמלה ביארנו האמת. **בעד אחד**. שהעיד שנשבית ושנים הכחישוהו. הזמה. שהזימו העדים דאמרו ביום שאתם מעידים הייתם עמנו במקום פלוני וגזירת הכתוב היא שהאחרונים נאמנים. שפחה. היינו עמה כל זמן (שהייתה שמה) ויחדנו להם שפחה תחתיה והיוונים\* סבורים שהיא זו, ונאמנים דליכא הכחשה.

ליושנה היכי דמי אילימא דבי תרי אמרי אישתבאי ובי תרי אמרי לא

אישתבאי מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני אלא בעד אחד ומעמא דקא

דעתו ממנו (יומא ז:) מ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו. תוס' הלס"ע. כ. ואפי׳ מאן דפסול בבתה היינו משום דמעלה עשו גבי זנות. מוס' לפוטת כו: ד"ה אנן. ל. דהכא גמי מן הדין הוה מוקמינן ליה לינאי בחזקת אמו דהוי בחזקת כשרות אבל קיי"ל דתרי ותרי ספיקא דרבנן. מוס' הכא"מ.

מגא

וסבורים שהיא זאת וגנבוה מהם לאחר שנשבית עד שלא נתיחדה בלא עדים

:סילכך אין כאן הכחשת עדים

\*בכת"י: והיום. ואולי צ"ל והיו, או והיו הם.